

Повернення в мирне життя – непроста задача

«Війна не така, як показують у кіно. Вона набагато жорстокіша і потворніша. Той, хто там був, мене зрозуміє», – так каже Олексій Каплун, машиніст тепловоза управління залізничного транспорту Південного ГЗК, ветеран, який нещодавно повернувся додому з фронту.

Його спогади про той час, коли він з побратимами стояв на захисті Батьківщини, боронячи її від ворога, свіжі й болючі. Повернення в мирне життя – непроста задача. Але чоловік впорається. В нього сильний характер, а ще – поруч близькі, друзі, товариші у праці й профспілковій роботі. Олексій розповідає:

– Професію машиніста тепловоза я свого часу обрав за прикладом батька, який всю свою трудову біографію пов'язав з колективом залізничників Південного ГЗК. Пам'ятаю, як ще школярем бував на робочому місці тата, і вже тоді мріяв, що й сам колись керуватиму таким залізним велетнем. Тож після дев'ятого класу вступив до місцевого політехнічного коледжу на спеціальність «Локомотивне господарство». Через пару років, перебуваючи на виробничій практиці на комбінаті, пройшов навчання й отримав свідоцтво помічника машиніста тепловоза.

Мій випуск як раз припав на економічну кризу, що охопила промисловість і не лише її у 2008-2009 роках. Знайти роботу за фахом одразу не вийшло, довелося певний час попрацювати, де прийдеться. Я навіть трохи трудився провідником пасажирського вагону. Та врешті-решт у 2011 році з'явилася вакансія тепловозника в УЗТ Південного ГЗК, і я вирушив до відділу кадрів. Мені ще й пощастило працювати на геть новому, щойно придбаному підприємством локомотиві!

Крім напарника-машиніста, добрим порадиником на новій роботі став батько, з яким ми часто-густо вдома обговорювали виробничі питання, думали, як покращити щось в житті тепловозних бригад. Я завжди дослуховувався до старших колег, але й наполягав на тому, що час рухається вперед і зміни неминучі. Щоб бути їх провідником, активно долучився до життя молодіжної організації комбінату

Мені таке завжди подобалося, ще зі студентських лав я брав участь у різних твор-

чих заходах, грав у КВК. І на підприємстві швидко зійшовся з молодими активістами, які проводили то акції з благоустрою, то якісь форуми, змагання. В цих справах поруч зі мною була моя майбутня дружина, яка хоч і не працювала на ГЗК, але розділяла мої інтереси, допомагала нам.

Через три роки я обійняв посаду машиніста електровоза. А на початку 2022-го, коли почалося повномасштабне вторгнення, вже виконував обов'язки начальника зміни. Ранок 24 лютого міцно закарбувався у пам'яті. В мене був вихідний, я збирався їхати у справах. Коли почав прогрівати авто, почув декілька потужних вибухів геть недалеко. Ми з дружиною одразу зрозуміли: це не грім і не вибухи у кар'єрі, щось не так. Відкрили новини... Звісно, всі перебували в шоці, але не можна сказати, що війна прийшла знезацька.

У перші ж дні ми з друзями долучилися до облаштування найближчих блокпостів на виїздах із міста. Як тільки випадала вільна хвилинка, рушали туди, щоб допомогти відвантажувати мішки з піском, воду, дрова. Тоді ворог наступав досить швидко, і вже недовзі вулицями Кривого Рогу їздили БТри, всюди рилися окопи і ставилися протитанкові загородження.

Я відчував бажання йти захищати своє місто, країну. Але водночас дуже переймався за родину. Тому наполіг, щоб дружина з дітьми виїхала за кордон, а сам пішов записуватися до лав територіальної оборони. Оскільки армійського досвіду не мав, а бажаючих воювати за Батьківщину на той момент було багато, ТРО стала для мене найкращим варіантом. Спочатку я виконував завдання у складі 129-ої бригади: чергував на стратегічних об'єктах міста, хоч і був захищений водієм. А потім поїхав нести службу на Херсонський напрямок.

Тоді я зовсім не знався на зброї, не кажучи вже про інші військові тонкощі. Мене наставляв старший колега, що мав досвід служби в зоні АТО. Знання, як то кажуть, потрібно було «ловити на льоту», бо ж ворог не чекатиме...

Далі – служба на Запорізькому напрямку. Опісля, навесні 2023-го, переведення на Донецький напрямок. Я був захищений до окремої механізованої роти, і через деякий час для виконання бойових завдань отримав далеко не новий УАЗ, який в народі називають «буханкою». Це стареньке авто мало свої переваги перед важкими БТРами: на ньому можна було набагато швидше і тихіше вивозити піхоту на позиції і евакуювати поранених і загиблих побратимів.

Із часом кількісний склад ставав меншим, а ті, хто довго не полишав позицій, потребували заміни. Тож мені, тепер як піхотинцю, довелося захищати Авдіївку, – тоді у моєму військовому квитку з'явилася відмітка про присвоєння звання молодшого сержанта.

Потім – ротація на Сумщину. Там не було так «спекотно», та все ж це біля кордону, ворог постійно обстрілював, його ДРГ регулярно пробували прорватися на нашу територію.

Те, що ми воюємо з «чмобіками», – міф. До складу диверсійних груп, які намагалися прорватися і локально закріпитися на українській землі, входили досвідчені кадрові офіцери. Вони мали до нас особливу ненависть, адже ми були добровольчим батальйоном, а ця назва одразу асоціювалася з батальйоном «Азов»...

Також мені довелося воювати на Курщині: ми мали чимало техніки, але знов відчувалася нестача людей. Там ще раз переконався: хоч українська і ворожа територія знаходяться поруч, та ментальність населення дуже відрізняється, це видно неозброєним оком.

У 2024 році до лав ЗСУ мобілізували і мого батька. Він мав армійський досвід, але все одно проходив навчання за військовою спеціальністю спочатку. Ми постійно підтримували зв'язок. Деякими речами він ділився лише зі мною, аби не хвилювати рідних, особливо маму. У майже 58 років воювати нелегко, але тато тримався. Разом із побратимами боронив Україну на Донецькому напрямку.

Навесні 2025 року він отримав важке поранення, був відправлений до лікувального закладу Дніпра, де переніс не одну важку операцію. Та врешті його серце не витримало. Слава Богу, я встиг побачити його в лікарні. Пишаюся батьком. Коли його не стало, я повернувся в частину і написав рапорт. А невдовзі повернувся на своє робоче місце на Південному ГЗК.

Тепер я знов керую тим самим локомотивом, на якому розпочинав трудовий шлях у 2011-му. Відчувається це дивно – ніби потрапити в іншу реальність, яка кардинально відрізняється. Звикати непросто. Добре, що є можливість поспілкуватися із психологами під час різноманітних ветеранських заходів. Але сприймаю лише зустрічі, які відбуваються наживо, а не онлайн.

Колектив підтримує. Я вдячний за те, що поки я був на службі, колеги про мене не забували. Голова цехкому ПМГУ УЗТ Станіслав Покуль мені телефонував, цікавилися, чи не потрібно чогось. Та й за бронезилет, що надав профком підприємства, також спасибі.

А ще допомагає дія. Я за можливості продовжую волонтерити і закликаю інших це робити. Там, на фронті, вкрай потрібна допомога від мирного населення, яке хлопці захищають часто ціною власного життя...

Спілкувалася Світлана АГАТЬЄВА